

ChristenUnie provincie Groningen

Verkiezingsprogramma

2023-2027

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Bestuur en veiligheid	5
Cultuur, recreatie en toerisme	8
Economie	10
Energie en klimaat	14
Erfgoed	18
Gaswinning	19
Landbouw	22
Milieu en circulaire economie	24
Mobiliteit	26
Natuurbeheer	34
Leefbaarheid en sociaal beleid	36
Water	40
Visserij en scheepsbouw	43

Het doet ertoe wie er namens jou in de Staten zit! Je kiest het bestuur van de provincie Groningen. Provinciale Staten nemen besluiten over waar betaalbare woningen gebouwd kunnen worden, hoe we omgaan met de natuur in jouw stad of dorp en over recreëren. Provinciale Staten gaat over landschap, hoe we kunnen zorgen dat je goede voorzieningen hebt op een gezonde afstand en hoe vaak de bus door jouw woonplaats rijdt. En ook over het behoud van cultureel erfgoed zoals borgen en kerken neemt Provinciale Staten beslissingen. Met jouw stem bepaal je dus hoe de toekomst van onze mooie provincie eruit gaat zien!

De uitdagingen zijn groot de komende vier jaar. Huizen en gemeenschappen in het aardbevingsgebied moeten nog verder versterkt en hersteld worden. We moeten de opwarming van de aarde tegengaan en de natuur ruimte geven om te herstellen. Ons landschap is weids, maar we moeten kiezen waar we ruimte geven aan natuur, water, landbouw, energieopwekking, woningbouw of industrie. We moeten ruimte maken en soms ruimte laten. Dat betekent: Ruimte voor elkaar. Dit is bij uitstek een taak voor de provincie vanwege de bovenlokale invloed van de provincie, maar grotere nabijheid dan de Rijksoverheid. De ChristenUnie wil zich de komende vier jaar weer inzetten om vanuit onze missie en visie te werken aan een krachtig provinciaal bestuur van Groningen.

Onze missie

De ChristenUnie is een partij van christenen voor alle mensen. Wij willen iets uitstralen en doorgeven van de liefde van God voor deze wereld, voor Nederland, voor Groningen. De ChristenUnie baseert zich op de Bijbel en werkt aan een wereld die eerlijk is en leefbaar blijft, ook voor onze kinderen. De ChristenUnie vindt iedereen van evenveel waarde. We zetten ons in voor een samenleving waarin mensen zorgen voor elkaar. We komen op voor hen die niet voor zichzelf op kunnen komen en zorgen goed voor de natuur die we van God hebben gekregen.

Bij het zoeken naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd, laten wij ons als christelijke partij inspireren door de Bijbel. In de Bijbel gaat het over mensen en over samenleven, dus ook over de overheid. De Bijbel heeft een bevrijdende boodschap die hoop geeft. Die boodschap is relevant voor Groningen.

De samenleving is niet maakbaar. Maar de overheid is volgens de ChristenUnie wel door God gegeven om recht te doen en de vrijheid en vrede te beschermen. Zij waakt over de ordening van de samenleving en over het gemeenschappelijk belang. De overheid neemt daarbij de verantwoordelijkheid van gemeenten, bedrijven en organisaties niet over, maar beschermt hun ruimte zodat zij hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen. We staan voor een daadkrachtige overheid die mensen en hun gemeenschappen stimuleert om dienstbaar te zijn aan hun naasten en zorg te dragen voor Gods schepping.

Onze kernwaarden

Wij geloven dat God mensen tot bloei laat komen in relaties, als mensen samenwerken en voor elkaar zorgen. Deze dienstbare samenleving vraagt een betrokken, maar ook een bescheiden overheid. De ChristenUnie wil een overheid die erop gericht is dat mensen hun talenten kunnen ontwikkelen en in vrijheid verantwoordelijkheid kunnen nemen. God maakt mensen verantwoordelijk door ze vrijheid te geven. Het is volgens ons de taak van de overheid om deze vrijheid te beschermen en te respecteren. Alle mensen hebben het recht om in vrijheid hun geloof en overtuiging te delen, met elkaar, met hun kinderen en in de samenleving. Alle leven is Gods waardevolle gift. Daarom zetten wij ons in voor duurzame ontwikkeling van en een zorgvuldige omgang met heel Zijn schepping. Wij zetten ons in voor de waardigheid en de rechten van alle mensen: krachtig of kwetsbaar, nabij of veraf.

Onze missie en onze kernwaarden vormen het fundament van alle keuzes die we maken. Daar mag je ons aan houden. In dit verkiezingsprogramma beschrijven wij hoe we dit concreet willen maken in de komende vier jaar.

Dit verkiezingsprogramma is slechts een begin. Met jouw stem maak je het mogelijk dat wij deze visie en plannen waar kunnen maken in Groningen. Maar al ons werk heeft pas écht zin, als we het mogen doen met Gods zegen. Die zegen is ook voor Groningen!

Bestuur en Veiligheid

De ChristenUnie staat voor een democratische rechtsstaat waarin vrijheden samengaan met verantwoordelijkheid. Daarom staan wij voor een politiek die dienstbaar aan de samenleving is, vrijheden en rechtvaardigheid verdedigt en opkomt voor dat wat kwetsbaar is. De ChristenUnie zet zich in het provinciaal bestuur in voor gerechtigheid en veiligheid met het oog op maatschappelijke vrede.

Betrouwbaarheid en integriteit zijn de kernwaarden van een goed bestuur. Dat leidt tot een overheid die zijn afspraken nakomt en altijd het algemeen belang voor ogen heeft.

Samenwerken

De provincie richt zich op de uitvoering van de wettelijke taken en op andere taken waarin ondersteuning door de provincie van meerwaarde kan zijn. De provincie neemt taken niet over, maar levert hulp waar nodig. De ChristenUnie is een groot voorstander om initiatieven vanuit de samenleving zelf te ondersteunen. Hierbij is het wel van belang dat de provincie actief de belangen en doelen van inwoners meeneemt die niet worden meegenomen door initiatiefnemers.

Om eigen beleid te kunnen voeren en een goede partner te zijn is een open huishouding voor de provincie essentieel. De ChristenUnie pleit voor de handhaving van een eigen provinciale belastingheffing. Bovenop de periodieke indexering kan provinciale belastingverhoging alleen als grote maatschappelijke opgaven aantoonbaar vragen om extra investeringen.

Onze keuzes

- De provincie is een bondgenoot van de Groningse gemeenten. Door een goede samenwerking en afstemming van beleid dienen we de Groningers het beste. De gemeenten verschillen in grootte en uitdagingen. De provincie moet met die verschillen rekening houden. Als kleine gemeenten die de afgelopen jaren nog niet zijn samengegaan dat alsnog willen doen, moet de provincie hen daarbij ondersteunen.
- De inwoners van Groningen moeten kunnen meedoen en meedenken met de provincie. Ze moeten op zowel fysieke als digitale manier hun bijdrage kunnen leveren aan de Groningse samenleving. Dat doen we door vertegenwoordigers uit het maatschappelijk middenveld geregeld te bezoeken of uit te nodigen in de Staten.
- Wij pleiten voor een jaarlijkse integriteitsdag. Een dag waarop we het college van Gedeputeerde Staten en Statenleden samen kijken naar het eigen handelen. Om ook samen bewust te worden voor de risico's van beïnvloeding van de besluitvorming door mensen/organisaties met andere belangen.
- Ondernijning is een probleem waar wij onze ogen niet voor sluiten. Een goede screening van de mensen die binnen het bestuur actief zijn of gebruik maken van provinciale financiering, is daarbij gewenst.

- De bestrijding van (drugs)criminaliteit en de problemen die het dumpen van drugsafval met zich meebrengen zijn groot. De provincie moet drugscriminaliteit actief bestrijden door het informeren van inwoners en preventief weerbaar maken van eigenaren met schuurruimte in het buitengebied.
- We pleiten voor terughoudendheid bij het verhogen van de belastingdruk door het ophogen van de opcenten op de motorrijtuigenbelasting.
- Door krapte op de arbeidsmarkt is het belangrijk dat de provincie een aantrekkelijke werkgever is. Het personeelsbeleid van de provincie moet goed aansluiten bij de markt: goede arbeidsvoorwaarden, flexibiliteit, vergroten van parttime functies en interne opleidingsmogelijkheden maken het voor meer mensen mogelijk om te solliciteren bij de provincie. Het blijft belangrijk dat de provincie ruimte en kansen biedt aan jongeren door middel van stage-, trainee- en juniorplekken.

Cultuur, recreatie en toerisme

We wonen in een provincie met veel cultuur, erfgoed en prachtige natuur. Daar mogen we van genieten en goed voor zorgen. Onze cultuur kent een rijke geschiedenis en is een belangrijk onderdeel van wie wij zijn. De ChristenUnie wil deze schoonheid toegankelijk maken voor nu en behouden voor later.

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur moeten toegankelijk zijn voor alle inwoners van Groningen, waar je ook woont, wat je leeftijd of achtergrond ook is. Het provinciebestuur moet zorgen dat er een divers aanbod van kunst en cultuur is in de hele provincie.

Vrijwilligers zijn onmisbaar voor de sector. Het mes snijdt hierbij aan twee kanten; enerzijds zijn ze onmisbaar in de organisatie van vele evenementen en activiteiten. Anderzijds haalt het de vrijwilligers soms uit een isolement en kan het meewerken tegen eenzaamheid. Daarom moet de provincie Groningen vrijwilligers ondersteunen en faciliteren daar waar mogelijk.

Onze keuzes

- We willen het jeugdcultuurfonds behouden zodat jongeren in Groningen in aanraking blijven komen met cultuur.
- De ChristenUnie maakt zich sterk voor kleinschalige initiatieven waarbij lokale organisaties en verenigingen samenwerken om de leefbaarheid te vergroten.
- De provincie ondersteunt initiatieven om bibliotheken en bibliotheekvoorzieningen in dorpen en kernen bereikbaar te houden. Hierbij wordt ingezet op de spilfunctie van bibliotheken in de samenleving waarbij bibliotheken ook ontmoetingsplekken zijn voor bijvoorbeeld taallessen, cursussen en lezingen.
- Vrijwilligers zijn onmisbaar in de culturele sector. Mede door de provinciale vrijwilligersprijs moedigt de provincie de inzet van vrijwilligers in culturele instellingen aan.
- De Groninger taal, kunst en cultuur worden in het bijzonder gestimuleerd.

Recreatie en toerisme

Onze provincie leent zich bij uitstek om te ontspannen. Dat is zo voor onze eigen inwoners, maar ook voor mensen die hier op vakantie zijn. Steeds meer Nederlanders ontdekken hoe mooi onze provincie is. En dankzij de veerverbinding naar Noorwegen weten onder andere ook de Noren onze provincie te vinden. De provincie Groningen kan ervoor zorgen dat mensen naar Groningen komen, en hier prettig kunnen verblijven en recreëren.

Onze keuzes

- De provincie zorgt voor effectieve marketing van Groningen, want ‘er gaat niets boven Groningen’.
- De provincie zet zich in voor een uitgebreid netwerk voor fietsen, wandelen (zoals kerkpaden), skeeleren en varen dat goed op elkaar aansluit, veilig is en goed onderhouden wordt.
- Samen met waterschap Noorderzijlvest en de gemeente Het Hogeland moet de provincie zich blijvend inzetten om de haven van Noordpolderzijl, de kleinste zeehaven van Nederland, toegankelijk te houden voor kleine vaarschepen.
- De provincie werkt aan het toegankelijk maken en houden van startpunten van wandelroutes, uitkijktorens, zwemstrandjes en surfspots.
- De provincie Groningen sluit aan met het openstellen van het vaarseizoen bij de omliggende provincies.
- Er komen voldoende laadpalen bij de havens voor het opladen van de elektrische boot.
- De provincie werkt samen met ondernemers in de vrijetijdssector om Groningen nog aantrekkelijker te maken voor recreatie en toerisme.

Economie

Een gezonde economie heeft oog voor de kansen om te ondernemen op een manier die respectvol is ten opzichte van de werknemers en de schepping. Het christelijk-sociaal economisch denken gaat uit van een brede verantwoordelijkheid. Die economie staat in dienst van gerechtigheid, solidariteit, duurzaamheid en menselijk welzijn en niet puur van een zo groot mogelijke productie of financiële winst.

De provincie heeft wat betreft ondernemers en het ondernemersklimaat een initiërende, faciliterende, stimulerende en coördinerende rol.

De ChristenUnie wil dat het aantrekkelijk is voor ondernemers om zich te vestigen in de provincie Groningen. Betrek het regionale bedrijfsleven daarom intensief bij het opstellen van beleid. Daar maken onder andere de visie op wonen, detailhandel, horeca en bedrijventerreinen deel van uit. Zo wordt er gewaarborgd dat voldoende rekening wordt gehouden met economische aspecten.

Onze keuzes

- Kleine bedrijven die innoveren moeten gebruik kunnen maken van subsidies van de NOM (Investerings- en Ontwikkelmaatschappij Noord-Nederland) en SNN (Samenwerkingverband Noord-Nederland). De (kleine) bedrijven moeten deze mogelijkheden ook gemakkelijk kunnen vinden.
- Als aandeelhouder van de NOM dringt de provincie erop aan dat bij het aangaan van nieuwe deelnemingen ook een maatschappelijke toets gedaan wordt. Voorkomen moet worden dat de provincie onwenselijke activiteiten als mijnbouw (indirect) gaan financieren.
- De provincie werkt samen met onderwijs en arbeidsmarkt om de aansluiting tussen die sectoren steeds verder te verbeteren.
- De provincie werkt met gemeenten aan een goede digitale bereikbaarheid: snel vast internet en een stabiel 5G-netwerk. Dit geldt voor zowel voor bedrijventerreinen als voor individuele ondernemers.
- De provincie stimuleert cyberweerbaarheid bij clusters van bedrijven. Bedrijven kunnen vaak alleen samen deze kennis aantrekken en behouden. Zij helpt bij het oprichten van regionale cyberweerbaarheidscentra.

Terugdringen overcapaciteit winkels en bedrijventerreinen

Veel gemeenten kampen met leegstand, veroorzaakt door een overcapaciteit van winkels. Winkelgebieden werken hierdoor minder goed dan voorheen. Dat heeft veel gevolgen; een stad wordt minder aantrekkelijk voor bezoekers, er is minder werkgelegenheid, inwoners moeten naar elders uitwijken en jongeren en hoogopgeleiden trekken weg. De lokale economie en de leefbaarheid komen dus onder druk te staan.

Om te zorgen voor bruisende en vitale binnensteden en centra staan gemeenten voor de opgave om te kiezen voor winkelgebieden die kansrijk zijn en gebieden waar afbouw nodig is. We vinden dat goede regionale afstemming cruciaal is. Winkels hebben immers een groter verzorgingsgebied dan alleen de eigen gemeente. De Retailagenda beoogt een gezonde en toekomstbestendige retailstructuur. De ChristenUnie is van mening dat de provincie dit in overleg met de gemeenten moet vormgeven.

Onze keuzes

- De provincie moet waarborgen dat detailhandelsvisies en ruimtelijke plannen van gemeenten regionaal afgestemd worden, actueel zijn en overcapaciteit van winkelcentra en bedrijventerreinen in beeld brengen en verminderen. Stimuleer vitale en compacte winkelgebieden. Wees terughoudend met extra winkeloppervlakte.
- Het is de taak van de provincie om te monitoren dat overbodige plancapaciteit daadwerkelijk wordt weggenomen. Bij nieuwe lokaal overstijgende initiatieven kan een onafhankelijke provinciale adviescommissie gemeenten helpen bij de besluitvorming om de visie ook na te leven.
- De provincie benut de landelijke woningbouwopgave om compacte winkelgebieden te creëren en leegstand te voorkomen.
- XXL- bedrijven en datacenters mogen zich alleen vestigen op de daarvoor aangewezen plekken en alleen dan als ze ook echt meerwaarde hebben ten opzichte van eerdere functies van het gebied.
- De uitbreiding van de Eemshaven kan alleen een succes worden als de nieuwe invulling meerwaarde heeft ten opzichte van het huidige gebruik; voedselproductie. Voor beoordeling van de plannen voor de Oostpolder is van groot belang dat iedereen die daar in de buurt woont, daar ook kan blijven wonen. Daarnaast moeten de bedrijven niet van buiten halen, wat een

ander bedrijf over heeft, zoals water of warmte. Ook moet ruimte optimaal benut worden door middel van groene daken of zonnepanelen op daken. Een natuurlijke buffer langs de rand van het industriegebied moet de natuur, recreatiemogelijkheden en het aanzicht van de Eemshaven verbeteren. Bij voldoende vraag zouden door middel van tenders bedrijven kunnen worden geselecteerd die een zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde aan het gebied kunnen geven.

- De provincie ondersteunt centrumplannen met subsidie en expertise zodat dorps- en stadskernen in het Ommeland aantrekkelijke kernen hebben met winkels en publieke voorzieningen.

Woningbouw

Er is een grote behoefte aan extra woningen, ook in Groningen. Het is belangrijk dat elke Groninger, jong of oud, een woning heeft die passend is bij hun levensfase. Woningen bouw je voor lange tijd. De gevolgen voor de leefbaarheid, bereikbaarheid, de toekomstige woningvraag en klimaatbestendigheid zijn daarom leidend bij de keuzes voor nieuwe woningbouwlocaties.

Onze keuzes

- In samenwerking met gemeenten zorgt de provincie dat er niet alleen nieuwe woningen worden gebouwd, maar dat ook de bestaande woningvoorraad beter aansluit op de woningvraag.
- De provincie vraagt van gemeenten dat nieuwe woningen en wijken voor veel inwoners geschikt zijn. Dat vraagt om een goede

mix van koopwoningen en (sociale) huurwoningen, maar ook afwisseling tussen typen woningen en (zorg)appartementen.

- De provincie staat toe dat boerenschuren of oude fabriekspanden in het buitengebied worden omgebouwd tot woningen.
- De provincie stimuleert dat braakliggende of verpauperde terreinen binnen wijken en dorpen worden benut voor woningbouw voordat nieuwe woonwijken in het nabijgelegen groen worden gebouwd.
- Nieuwe wijken worden aansluitend aan bestaande kernen gebouwd, zodat het open landschap van Groningen zoveel mogelijk bewaard blijft.
- Naast de nieuwe wijken rondom de Stad, moeten ook dorpen en steden in het Ommeland uit kunnen breiden met nieuwe wijken als gemeenten dat willen. Ook in het Ommeland is het goed wonen! De bouw van nieuwe woningen is voor deze kernen een kans op het gebied van leefbaarheid en voorzieningen.
- De provincie laat afspraken met het Rijk over de bijdrage aan het landelijke woningtekort samengaan met afspraken over nationale investeringen in infrastructuur en voorzieningen.

Grensoverschrijdende samenwerking

Handelsgrenzen houden niet op bij landsgrenzen. Veel Groninger bedrijven handelen internationaal.

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat de provincie zich inzet voor nauwe samenwerking met grensregio's zodat het voor inwoners over en weer gemakkelijk is om over de grens zaken te doen en te verblijven. In onze regio zijn met name de Eems Dollard Regio en de samenwerking met bondsland Nedersaksen van belang.

Onze keuzes

- De provincie zet zich in voor een Groningen-Duitslandagenda om zo op een gestructureerde manier de grensoverschrijdende kansen te benutten.
- De provincie Groningen neemt om het jaar het initiatief voor het organiseren van een handelsmissie. Deze missie is thema- en branchegericht en heeft als doel de kennis van bedrijven uit de provincie Groningen te vergroten en samenwerkingsverbanden over de grens te simuleren.
- De provincie zet zich in voor wederzijdse diplomaerkenning, goede oplossingen voor verzekeringen en sociale zekerheid.
- De provincie maakt gebruik van andere Europese middelen om projecten op de gebieden van infrastructuur, werkgelegenheid en andere zaken te kunnen realiseren.

Energie en Klimaat

Wij geloven dat we een opdracht hebben om de aarde waarop we wonen te bebouwen en te bewaren. Wij zijn geen verbruikers van de schepping, maar beheren die met respect om haar op een goede manier weer door te kunnen geven aan volgende generaties. Dit vraagt van ons dat we de aarde niet uitputten of overbelasten. De huidige omgang met energie heeft een verstorend effect op het wereldwijde evenwicht in klimaat en ecologie. Bovendien maakt het gebruik van fossiele brandstoffen ons afhankelijk van landen en machthebbers die niet het belang van onze inwoners voor ogen hebben.

We moeten overschakelen naar een energiesysteem dat betrouwbaar en toekomstbestendig is, waarbij de rekening van onze energiebehoefte niet komt te liggen bij andere delen van de wereld of latere generaties.

Opwek duurzame energie

Wij als ChristenUnie Groningen hebben de ambitie dat in 2035 60% van de energie die in onze provincie wordt opgewekt duurzaam zal zijn, en in 2045 100%. Op dit moment zijn zonne-energie en windenergie de meest beproefde en best renderende technieken voor het opwekken van duurzame energie. Deze technieken hebben we nodig om de duurzaamheidsdoelstellingen te halen.

Grootschalige wind- en zonparken hebben een grote impact op ons landschap. Daarom vinden we dat nieuwe grootschalige windparken het beste gerealiseerd kunnen worden op zee. In de Eemshaven moet ruimte worden gereserveerd om deze energie geschikt te maken voor heel Nederland. De ChristenUnie vindt dat er nog steeds ruimte moet zijn voor wind op land als omwonenden hiervoor het initiatief nemen.

De provincie moet zorgen dat zonneparken niet worden geplaatst waar dat het makkelijkst is, maar waar dat het beste in het landschap past. De provincie moet zorgen dat de plaatsing van zonnepanelen op gebouwen, industrie en ongebruikte percelen voorrang heeft, bijvoorbeeld bij klaverbladen, geluidswallen en grond langs vaarwegen. Bestaande landbouwgrond blijft hierdoor zoveel mogelijk beschikbaar voor voedselproductie.

Onze keuzes

- Omwonenden worden nauw en in een vroeg stadium betrokken bij plannen voor windenergie en zonne-energie en profiteren van de voordelen. Mede-eigenaarschap en gebiedsfondsen zorgen ervoor dat lusten en lasten eerlijk worden verdeeld.
- Initiatieven voor energie-opwek vanuit de lokale gemeenschap hebben voorrang boven commercieel gedreven initiatieven.
- De kleine windturbines van maximaal 15 meter hoog die we op veel boerenerven zien horen inmiddels bij het Groningse landschap. Omdat kleine windmolens van 20 meter hoog een dubbele opbrengst hebben ten opzichte van de 15 meterturbines is de ChristenUnie een voorstander om ook ruimte te geven aan deze turbines. Waar dat passend is, mag dat ook in het buitengebied zonder agrarische bestemming.
- De provincie moet de komende jaren alle dorpen en wijken ondersteunen die energieneutraal willen worden.

- De provincie ontwikkelt beleid om alle geschikte daken en bedrijventerreinen te voorzien van zonnepanelen om zo veel mogelijk nog ongebruikt potentieel voor zonne-energie te benutten.

Betaalbare energie

De fluctuerende energieprijzen leiden tot veel onzekerheid en steeds meer energiearmoede van inwoners. In het bijzonder huurders of minder vermogende huiseigenaren profiteren minder van verduurzamingsmaatregelen. De provincie heeft een taak om te zorgen dat alle inwoners kunnen meedoen aan de energietransitie.

Onze keuzes

- Inwoners kunnen tegen een rente van 0% geld lenen om energiebesparende maatregelen te nemen.
- Deze energiebesparingslening wordt ook beschikbaar gesteld voor verenigingen, dorpshuizen en kerken.
- De provincie ondersteunt voedselbanken met vouchers en muntjes waarmee cliënten van de voedselbank buitenshuis kunnen douchen of de was kunnen doen.

Voorkomen uitstoot

Wij willen dat, waar het kan, de uitstoot van CO₂ actief tegen wordt gegaan. Energiebesparing en het efficiënt gebruiken van energie zijn essentieel. Energie die kan worden bespaard hoeft ook niet te worden opgewekt. De ChristenUnie is voorstander van het ondersteunen van innovaties en nieuwe technieken op het vlak van duurzaam verwarmen, op het vlak van vervoeren en produceren van energie en het koppelen ervan, zodat reststromen optimaal worden benut.

Onze keuzes

- De provincie werkt in overleg met gemeenten aan methoden om het energiezuinig en aardgasloos maken van woningen te versnellen.
- De provincie zorgt dat particulieren die energiebesparende maatregelen willen nemen, zoals het isoleren van woningen of overgaan op inductiekoken, daarbij worden geholpen. Naar Drents voorbeeld komt er een subsidieregeling waarmee woningeigenaren met een laag inkomen hun huis kunnen laten isoleren.
- Ook bedrijven die onder toezicht van gemeenten of de Rijksoverheid vallen worden door de provincie gestimuleerd om energie te besparen.
- Industriële bedrijven moeten hun processen zo inrichten dat geen energie verloren gaat. Mogelijke restwarmte die ontstaat bij de opwekking van energie, in datacenters of in de chemische industrie moet beschikbaar worden gemaakt voor de verwarming van gebouwen.
- De provincie ziet nauw toe of grote bedrijven de verplichte investeringen in energiebesparing doen.
- In navolging van het provinciehuis worden alle provinciale gebouwen, bruggen en gemalen energieneutraal.

Beschikbaarheid en transport

Het is niet meer vanzelfsprekend dat energie altijd en overal beschikbaar is. Op het energienetwerk is steeds minder ruimte voor grote energieverbruikers en decentrale energiebronnen. Dat beperkt de mogelijkheden voor het opwekken van energie en het vestigen van bedrijven. Daarom moet er ingezet worden op het toekomstbestendig maken van de energie-infrastructuur.

De provincie Groningen heeft al een rijk netwerk aan gasleidingen. Door de ontwikkeling van waterstof als energiedrager aan te moedigen, kan dit netwerk gebruikt worden voor transport van duurzame energie.

Onze keuzes

- De provincie moet onderzoek naar en toepassingen van duurzaam opgewekte waterstof aanjagen door zelf te investeren in toepassingen van waterstof en door middel van actieve promotie van de mogelijkheden van een Groninger waterstofeconomie.
- Wij ondersteunen de ontwikkeling van innovaties voor opslag van duurzame energie mits deze veilig is volgens de adviezen van het SODM (Staatstoezicht Op De Mijnen).
- De provincie moet met netwerkbeheerders zorgdragen voor een toereikende energie-infrastructuur. Het is wenselijk dat de provincie hierin de regie neemt. De provincie moet met netbeheerders afspreken dat bedrijven die bijdragen aan de overstap van fossiele naar hernieuwbare energie voorrang krijgen bij de aanleg van nieuwe kabels en leidingen.
- De provincie ondersteunt de aanleg van publieke laadpunten voor personenauto's en vrachtvervoer.

Erfgoed

De oude kerkgebouwen, synagogen, molens, boerderijen, borgen, fabrieken, gemalen en overige monumenten vertellen onze geschiedenis. Het zijn de parels in het Groningse landschap. We vinden het belangrijk deze gebouwen te bewaren. Daarom verdienen ze onze zorg en aandacht.

De provincie moet zich inzetten voor het behoud van het Gronings erfgoed. Samenwerking met eigenaren, gemeenten, de Rijksoverheid en de Nationaal Coördinator Groningen is hierbij van groot belang. Leegstaande gebouwen vervallen snel. Daarom moet leegstand van monumentale en karakteristieke gebouwen voorkomen worden.

Erfgoed moet niet alleen behouden, maar ook beleefd worden. De provincie moet er daarom voor zorgen dat deze gebouwen toegankelijk en bereikbaar zijn via wandel- of fietsroutes zoals de Groningse kerkepaden. Een mooi voorbeeld van zowel herbestemming als beleving van het Gronings erfgoed is de schoolkerk in Garmerwolde van Stichting Oude Groninger Kerken.

Onze keuzes

- De provincie onderhoudt de erfgoedmonitor zodat de provincie en gemeenten de staat van het erfgoed in de gaten kunnen houden.
- De provincie verleent subsidie voor restauratie, onderhoud, verduurzaming en herbestemming van het Gronings erfgoed. Hiervoor worden nationale fondsen en provinciale middelen gebruikt.
- De provincie stimuleert herbestemming van leegstaande erfgoedobjecten, die bijdraagt aan het behoud van het gebouw en de leefbaarheid.
- Eigenaren van monumentale en karakteristieke gebouwen worden door de provincie proactief geïnformeerd over subsidiemogelijkheden.
- De wereldberoemde orgels in de provincie Groningen krijgen bijzondere aandacht in het erfgoedbeleid van de provincie.
- Digitalisering van ons erfgoed helpt om het voor iedereen toegankelijk te maken en te bewaren voor toekomstige generaties. De provincie kan hierbij ondersteuning bieden.
- Erfgoed moet beleefbaar zijn, bijvoorbeeld door ruime openstelling, wandel- en fietsroutes en cultuureducatie.

Gaswinning

Voor de ChristenUnie is het van groot belang dat elke Groninger thuis veilig is en zich thuis veilig voelt. In het aardbevingsgebied is de veiligheid nog steeds voor veel inwoners niet gegarandeerd. Naast onveiligheid gaan inwoners van het aardbevingsgebied ook gebukt onder onrecht, omdat afspraken en beloften niet na worden gekomen. Veiligheid en rechtvaardigheid zijn onmisbare voorwaarden om met vertrouwen naar de toekomst te kijken. De ChristenUnie vindt dat ook inwoners van het aardbevingsgebied, van jong tot oud, met vertrouwen uit moeten kunnen kijken naar de toekomst.

Afspraken nakomen

In 2018 is de beslissing gevallen om de gaswinning uit het Groningenveld zo snel mogelijk af te bouwen naar nul. Met die beslissing waren en zijn we erg blij. Vanaf oktober 2022 gaat het Groningenveld op de waakvlam. De versterking is op gang gekomen, maar gaat momenteel niet snel genoeg om de streefdatum 2028 te halen. De ChristenUnie wil dat de veiligheid van inwoners zo snel mogelijk voor iedereen gerealiseerd is en dat de gebouwen voor de streefdatum versterkt zijn. Daarom moet het tempo van de bouwkundige versterking aanzienlijk worden verhoogd en moet schade snel en adequaat worden hersteld. De ChristenUnie wil dat in 2038, 75 jaar na de opening van het Slochterenveld en 20 jaar na het besluit om te stoppen met de gaswinning, het hoofdstuk gas voor alle inwoners volledig gesloten is. Dan zijn alle inwoners gecompenseerd en alle huizen hersteld, versterkt en veilig.

In de afgelopen jaren zijn belangrijke afspraken gemaakt tussen regio (gemeenten en provincie) en de Rijksoverheid over de versterking en

perspectief voor Groningen. ChristenUnie is blij met deze afspraken, maar ziet dat dit nog onvoldoende doorwerkt naar de inwoners van het gebied.

Onze keuzes

- De provincie onderzoekt de effecten van bodemdaling op waterbeheer, natuur en andere schade aan de leefomgeving.
- Afscheid nemen van gas: Zolang de Groningers niet veilig zijn, kan de gaskraan niet verder open. Er zal op andere manieren een oplossing gezocht moeten worden voor het gastekort en het energieprobleem.
- Er moet extra ingezet worden op de versterkingsoperatie om de streefdatum van 2028 te kunnen halen.
- Schadeherstel moet ook voor de ingewikkelde gevallen goed en met maatwerk geregeld worden.
- Er moet oog en aandacht zijn voor de sociale cohesie in het gebied. Vanwege verschillen in schadeherstel en versterking ontstaat er ongelijkheid in de situaties van inwoners. Daarom wil de ChristenUnie dat er extra aandacht is voor het voorkomen van deze ongelijkheid.
- De provincie moet blijvende aandacht hebben voor de immateriële gevolgen van gaswinning. Steeds meer mensen kampen met gezondheidsproblemen en psychische klachten. Ondersteun mensen door geestelijke hulp aan te blijven bieden.

- De ChristenUnie wil dat Groningen herkenbaar blijft. Het prachtige Groninger landschap moet bewaard blijven. Daarbij hoort het culturele en industriële erfgoed.
- We willen dat mensen hun woning kosteloos kunnen laten inspecteren, ook al valt hun woning niet onder de aangewezen te versterken woningen. Mensen in Groningen moeten zich veilig kunnen voelen in hun eigen huis.
- Bij het bouwkundig versterken de koppelkansen benutten: Bouwkundig duurzaam versterken. Bewoners moeten de baas blijven over wat er met hun huis gebeurt. Ze moeten zelf een aannemer kunnen kiezen. Zo kunnen ook lokale aannemers meebouwen aan herstel en versterking, zoals is toegezegd.
- Er moet een vervolg komen op het Nationaal Programma Groningen. Om zo perspectief te kunnen bieden aan de regio door de ontwikkelingen en ideeën die in het NPG gestart zijn te kunnen voortzetten.
- De provincie kan als verbinder bijdragen om partijen aan tafel te krijgen om problemen voor inwoners op te lossen. Voor deze taken heeft de provincie een eigen budget nodig.

Landbouw

De ChristenUnie streeft naar een landbouw die toekomst heeft, die voldoende en gezond voedsel voortbrengt en een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van landschap en milieu. Er moet in Groningen voldoende ruimte blijven voor boeren om te ondernemen. De verbondenheid met de sociale leefomgeving, cultuur(historie) en natuurlijke omstandigheden maken gezinsbedrijven tot ruggengraat van landbouw en agrarisch platteland. Groningen blijft een landbouwprovincie. De komende jaren zal ons landelijk gebied anders eruit gaan zien. En ChristenUnie vindt dat Groningers samen moeten bepalen hoe dat landelijk gebied eruit gaat zien: mensen uit verschillende sectoren, maar vooral mensen die er het meest verstand van hebben en de mensen die dagelijks erin werken.

Ontwikkelingen

De agrarische sector beheert en bewerkt het grootste oppervlak in landelijk gebied. De agrarische sector heeft daardoor veel impact op de problematiek én op de oplossing voor landelijk gebied. Niet alleen boeren zelf, ook de partijen rondom agrarische ondernemers, zoals veevoerproducenten, terreinbeheerders, zuivelondernemingen, financierders zijn daarbij betrokken. Partijen die de voorwaarden, uitdagingen en mogelijkheden voor landbouw óók mede bepalen.

De afgelopen decennia zijn wij mensen op te grote voet gaan leven. Onze activiteiten hebben grote negatieve invloed op de natuur: industrie, verkeer en agrarische sector stoten te veel schadelijke stoffen uit. De balans moet worden teruggedraaid en de natuur hersteld. Door klimaatverandering komen landbouw en natuur voor nieuwe uitdagingen te staan, zoals verzilting en weersextremen (clusterbuien, droogteperiodes) en opgaves voor duurzame energie (zon, wind).

Al van oudsher bewijzen Groningse agrariërs dat ze vooruitstrevend en doelgericht ondernemen. Ook nu zien we dat Groningen vooroploopt in de

ontwikkelingen rond verduurzaming en innovatie. Iets om trots op te zijn, en om te delen met andere regio's. We moeten samen met de agrarische sector de transitie maken naar een duurzame landbouw. Zowel duurzaam voor de natuur als voor het inkomen van de boer. Er kan dus geen transitie plaatsvinden zonder een duidelijk perspectief voor de agrarische sector: ook de komende generatie agrarische bedrijven moet kunnen investeren, kunnen ondernemen en een gezonde boterham kunnen verdienen.

Onze keuzes

- Een duidelijk duurzaam rendabel perspectief voor de agrarische sector met éxtra aandacht voor jonge boeren en voor continuïteit van familiebedrijven.
- De stikstofproblematiek en Kaderrichtlijn water (KRW) moeten integraal worden aangepakt.
- De provincie moet bij het Rijk aandringen op legalisering van alle PAS-melders.
- De provincie moet experimenten met en door boeren stimuleren die leiden tot praktische maatregelen met winst voor landbouw én natuur.
- De provincie moet het gebruik en de toepassingen van ICT, zoals drones, in de landbouw verder aanjagen. Een goed dekkend internetbereik is hierbij de belangrijkste voorwaarde.
- De provincie zet zich in voor internationale positionering en profilering van de agrarische sector als (inter)nationaal voorbeeld en koploper in de transitie naar toekomstgerichte landbouw. Hiervoor

trekt zij ook veel op in Noordelijk verband (Groningen, Fryslân, Drenthe).

- De provincie dringt erop aan om alle mijnbouw gerelateerde schade, ook funderingsschade, bij agrarische bedrijven zo snel mogelijk op te lossen.
- Kleinschalige opwekking van windenergie rondom boerderijen moet overal in de provincie mogelijk zijn. Hiervoor gaat de Provincie in overleg met gemeenten.
- De provincie zet zich in om deelname aan het ANLb alle boeren bereikbaar te maken. Het ANLb is een subsidiestelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer via agrarische collectieven. Er moeten geen “witte gebieden” meer zijn: gebieden die niet opgenomen zijn in het provinciaal natuurbeheerplan en waarvoor dus vanuit de agrarische collectieven geen beheersubsidie mogelijk is.
- De provincie moet onderzoeken of het aanbieden van groene recreatie structureel financieel kan worden beloond via het ANLb of een andere (subsidie)regeling.
- De provincie moet economische ketens stimuleren zodat “natte teelt” voor landeigenaren een haalbare keuze wordt. Er zijn verdienmodellen nodig voor boeren met hoog water.
- De provincie blijft de innovatie in suikers, zetmeel, eiwitten en vezels als grondstof voor een groenere economie stimuleren.

Milieu en Circulaire Economie

Alle leven is Gods waardevolle gift en wij hebben de taak om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Vervuiling van de lucht en de natuur, verspilling van materialen en uitputting van hulpbronnen zijn een grote bedreiging voor de toekomst van ons, onze kinderen en onze kleinkinderen.

Op het gebied van milieu en klimaat wordt er in de Europese Unie gewerkt aan een geïntegreerde aanpak van waterkwaliteit, het behouden van biodiversiteit, het terugdringen van CO₂-uitstoot en andere broeikasgassen, het klimaatneutraal maken van provincies, verbeteren van bodemkwaliteit en afvalmanagement.

We vinden het belangrijk dat de provincie zich in samenwerking met andere overheden, bedrijven en bewoners inzet voor het behoud en herstel van schone lucht, duisternis en stilte.

Circulaire economie

Nederland heeft zichzelf als doel gesteld in 2050 honderd procent circulair te zijn. Dat betekent dat er dan geen nieuwe grondstoffen gebruikt mogen worden. Dit vraagt om een grote verandering van omgaan met grondstoffen en andere verdienmodellen. Ook voor de provincie Groningen is dit een grote uitdaging.

De ChristenUnie wil dat de vraag naar primaire grondstoffen vermindert en dat er ingezet wordt op volledig circulair werken.

Onze keuzes

- Personeelstekorten zijn geen excuus om niet te handhaven op milieudelicten. We willen dat er strikt toezicht gehouden wordt op de naleving van milieu- en veiligheidsvoorschriften en dat adequaat opgetreden wordt bij klachten van geur-, licht- of geluidshinder. De provincie verhaalt de schade.
- Natuurlijk geeft de provincie zelf het goede voorbeeld, de provincie koopt 100% duurzaam en verantwoord in: schone energie uit Nederland, producten uit de circulaire economie en producten en diensten met een zo klein mogelijke ecologische voetafdruk.
- Er komt een revolverend fonds voor circulaire initiatieven.
- De provincie start een bewonerscampagne, 'Eerlijk ondernemen,' over het belang van circulaire economie en verspilling. Hierbij is aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ook is er aandacht voor eerlijk ondernemen op het gebied van werkgeverschap en het voorkomen van arbeidsuitbuiting. Dit eerlijk ondernemen verlangen we niet alleen van derden maar ook van onze eigen organisatie.
- Er komt een tweejaarlijkse verkiezing met het meest circulaire bedrijf/product in de provincie Groningen.
- Samenwerken loont. We pleiten voor een sterker interprovinciaal circulair programma. Koppel voorbeeldbedrijven over provinciegrenzen heen.

Mobiliteit

Goede bereikbaarheid zorgt dat mensen op hun werk of opleiding kunnen komen, helpt om inwoners in contact te laten blijven met familie en vrienden en helpt om te kunnen deelnemen aan bijvoorbeeld cultuur en sport. Een goede bereikbaarheid is ook van belang om goederen op de juiste plek te brengen.

De provincie moet ervoor zorgen dat reizen in de provincie veilig, vlot en toegankelijk kan, zowel op de provinciale wegen en fietspaden als met het openbaar vervoer. De bereikbaarheid van de stad Groningen als economische motor van het Noorden is van groot belang maar ook dorpen op het platteland moeten gemakkelijk en veilig te bereiken zijn. Inwoners met fysieke-, mentale- of andere beperkingen moeten volwaardig deel kunnen nemen aan de samenleving en daarvoor gebruik kunnen maken van openbaar vervoer.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer moet voor zo veel mogelijk reizigers een toegankelijke en betrouwbare vervoersvoorziening zijn en een alternatief voor eigen vervoer. Om te kunnen concurreren met de auto zijn een hoge vervoersfrequentie, betrouwbaarheid, betaalbaarheid, veiligheid, maar ook gemotiveerd en klantvriendelijk OV-personeel essentieel.

Onze keuzes

- De provincie zorgt voor frequente bus- en treinverbindingen op trajecten waar veel mensen reizen. Verbindingen naar kleine dorpen en gehuchten worden zoveel als mogelijk in stand gehouden. Als dit niet langer haalbaar is, ondersteunt de provincie lokale initiatieven of de hubtaxi. De hubtaxi rijdt voor hetzelfde tarief als de normale bus.
- De provincie zet zich in voor de betaalbaarheid van openbaar vervoer.
- Als opdrachtgever houdt de provincie de vervoerders aan gemaakte afspraken. Reizigers mogen niet de dupe worden van ruitval vanwege personeelsproblemen bij de vervoerders. Vervoerders dienen te zorgen voor goede arbeidsvoorwaarden en een laag ziekteverzuim.
- De provincie draagt bij aan 'Mobility as a Service' (MaaS). MaaS gaat om het plannen, boeken en betalen van al het mogelijke vervoer via apps, zodat reizen van-deur-tot-deur op maat en volgens de wensen van de reiziger mogelijk is.
- De vervoerders bieden klantvriendelijke reisproducten aan voor frequente reizigers zoals forensen en scholieren. Een trajectabonnement zou een goede vervanger voor het sterabonnement zijn. Ook voor recreatieve reizigers die door de noordelijke provincies rijden of de boot naar

Schiermonnikoog, Borkum of Noorwegen nemen zijn aantrekkelijke reisproducten te koop.

- Sommige scholieren zijn afhankelijk van het openbaar vervoer. Daarom bieden we scholieren die een jaarabonnement kopen een extra korting boven op de reguliere scholierenkorting. Zo stimuleren we ook dat meer scholieren onderwijs kunnen volgen op de school die het beste bij hen past.
- Ontwikkel aantrekkelijke abonnementen voor scholieren. Vervang het sterabonnement pas als er een passend alternatief is. (zoals zelfgekozen trajectabonnement)
- Om voor schoolreisjes de bus concurrerend te maken met de auto willen we dat buiten de spits geen drie maar vijf kinderen tot en met elf jaar gratis mee mogen reizen met een volwassene.
- De provincie waarborgt een goede toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor ouderen en mensen met een beperking. Dit betekent dan ook daarop ingerichte informatievoorziening, haltes, stations, bussen en treinen.
- Voldoende gekwalificeerd personeel is belangrijk voor de kwaliteit van het openbaar vervoer. Daarom stimuleert de provincie dat jongeren en omscholers kiezen voor een opleiding tot buschauffeur, machinist of conducteur. Dit maakt ook mogelijk dat medewerkers met praktijkervaring door kunnen stromen naar leidinggevende functies.

- De provincie heeft aandacht voor sociale veiligheid van haltes en stations en voor de sociale veiligheid in de bus en trein. Hiervoor is van belang dat deze haltes, stations, bussen en treinen ruim, schoon en goed verlicht zijn.
- De treinverbinding naar Stadskanaal is heel belangrijk voor de bereikbaarheid van Zuidoost-Groningen en hierdoor voor de sociale en economische ontwikkeling van de veenkoloniën. Provinciale Staten hebben besloten deze treinverbinding te herstellen, maar de plannen vallen duurder uit. De provincie moet dit project met voorrang uitvoeren voor andere infrastructurele projecten. Naast het Rijk, kunnen de financiële reserves van de provincie en geld dat op de plank ligt voor grote wegprojecten hiervoor aangesproken worden.
- Na de spoorverbinding naar Stadskanaal, zet de provincie zich in voor een verdere verbinding naar Emmen door middel van de Nedersaksenlijn.
- De spoorverbinding tussen Groningen en Bremen moet een snelle en aangename verbinding worden, die het aantrekkelijk maakt te reizen tussen Noord-Nederland en Nedersaksen.
- De extra sneltrein tussen Groningen en Leeuwarden is een grote verbetering voor de reiziger. Door het resterende stuk enkel spoor tussen Zuidhorn en Grijpskerk is deze verbinding nog kwetsbaar voor vertragingen. De provincie pleit voor een volledige verdubbeling in de lijst van nationale projecten (MIRT) om deze flessenhals op te lossen.

- De reistijd tussen Groningen en de Randstad wordt verkort door de aanleg van de Lelylijn. Zolang deze Lelylijn er niet is kan er door verbeteringen op het bestaande spoor aanzienlijk tijdswinst worden geboekt.
- Station Groningen is een belangrijk knooppunt en niet alleen een eind- of startpunt van de reis. Daarom willen we dat buslijnen en treinverbindingen gekoppeld worden zodat doorgaande reizigers niet onnodig hoeven over te stappen. De provincie moet zich ervoor inzetten dat treinen uit Groningen en Friesland door kunnen rijden op het landelijk spoornet naar Assen en Zwolle. Vanuit de regio rijden bussen rechtstreeks naar het Zerniketerrein zodat studenten die thuis wonen een snelle verbinding naar hun opleiding hebben.
- De verkeersleiding van Qbuzz en Arriva moeten nóg beter op elkaar aansluiten zodat bij vertraging van bus of trein zo vaak als mogelijk toch de overstap kan worden gehaald.
- Alle ov-hubs en treinstations worden voorzien van (gratis) WiFi en mogelijkheden om ov-fietsen te huren, elektrische fietsen op te laden en fietsen bewaakt te stallen.
- Elke bushalte en treinstation is veilig bereikbaar met de fiets.
- De mogelijkheden van grensoverschrijdend treinverkeer naar heel Europa moeten vergroot en gepromoot worden.

Wegen

Onze keuzes

- De provincie legt geen nieuwe wegen aan. De ChristenUnie richt haar beperkte provinciale middelen op beheer en onderhoud van bestaande autowegen en het verbeteren van de doorstroming en verkeersveiligheid op bekende knelpunten. De Blauwe Roos bij Winschoten, de Knijsbrug bij Hoogezand en de N355 naar Zuidhorn worden aangepakt. De Zuidelijke Ringweg wordt afgerond volgens de afspraken met de aannemer. Voor de N33 liggen mooie plannen klaar. De provincie moet met het Rijk de financiering voor dit project regelen.
- De provincie stimuleert duurzame mobiliteit door projecten voor deelauto's en deelfietsen te stimuleren en een dicht netwerk van oplaadpunten voor elektrische voertuigen aan te leggen.
- In landelijke gebieden is de auto vaak onmisbaar voor de bereikbaarheid. De provincie zet zich daarom in voor rechtvaardige kostenverdeling voor het landelijk gebied als de Rijksoverheid een kilometerbeprijzing invoert.
- Het aantal verkeersongevallen willen we zo laag mogelijk houden. Hiervoor zijn goed onderhouden wegen nodig. Ook technieken zoals rammelstroken en wegdekreflectoren en het stimuleren van veilig verkeersgedrag dragen hieraan bij. Onnodige verlichting wordt verwijderd.

- De laatste resterende onbewaakte spoorwegovergangen worden zo snel mogelijk beveiligd of opgeheven.
- De provincie faciliteert verkeerslessen op basisscholen in de gehele provincie.

Fiets

De afgelopen jaren heeft de provincie Groningen veel geld geïnvesteerd in doorfietsroutes naar Groningen Stad, het verbeteren van bestaande fietsroutes en de aanleg van nieuwe fietsroutes door de hele provincie. En terecht! Fietsen is namelijk gezond, duurzaam en goedkoop. Daarnaast neemt een fiets veel minder ruimte in dan wanneer je reist met de auto. Daarom willen we blijven investeren in ambitieus fietsbeleid. Die investering betaalt zich terug in bereikbaarheid en gezondheid.

Onze keuzes

- Net als de afgelopen jaren wordt er voldoende geld gereserveerd voor ambitieus fietsbeleid.
- De provincie maakt lange termijnplannen voor het fietsbeleid. Met een nieuwe fietsstrategie worden plannen gemaakt tot 2035.
- De provincie houdt in het fietsbeleid rekening met alle doelgroepen; de fietsforens, kinderen en jongeren, de oudere

fietsers, de recreatieve fietser, de sportieve fietser en logistiek fietser.

- Ook zet de provincie zich in om mensen die niet fietsen, maar dat wel zouden willen, daarbij te ondersteunen. Bijvoorbeeld door een week gratis een e-bike of bakfiets uit te kunnen proberen.
- Steeds meer plaatsen zijn met een doorfietsroute aan Groningen verbonden. We willen dat Harkstede, Hoogezand en Zuidlaren ook een doorfietsroute naar Groningen krijgen. Dit zijn brede, vrij liggende fietspaden met voorrang op het overige verkeer. Veel doorfietsroutes liggen binnen een straal van 15 km van Groningen. Omdat sportieve fietsers en fietsers met een elektrische fiets grotere afstanden afleggen, willen we deze routes uitbreiden naar plaatsen zoals bijvoorbeeld Grijpskerk, Middelstum, Loppersum.
- De provincie blijft investeren in belangrijke fietspaden in het Ommeland, zoals bijvoorbeeld Appingedam-Delfzijl en Musselkanaal-Stadskanaal. Ontbrekende schakels in het fietsnetwerk worden alsnog aangelegd, zowel op woon-werkroutes als op recreatieve routes. Ook op drukke fietsroutes naar regionale kernen worden doorfietsroutes aangelegd.
- Bij de komst van nieuwe woonwijken wordt vanaf de start ook de bereikbaarheid per fiets in de plannen meegenomen.

- Fietsroutes moeten goed onderhouden worden. Opdrukkende boomwortels, gras dat over het pad groeit, gaten in de weg en andere gevaarlijke situaties moeten snel worden gerepareerd.
- Gevaarlijke fietsoversteken worden aangepakt en onnodige paaltjes en drempels worden verwijderd. De provincie ondersteunt de gemeenten om dit ook op gemeentelijke fietspaden te doen.
- Op belangrijke fietsknooppunten en langs het waddenfietspad worden voldoende bankjes en fietsoplaadpunten geplaatst. Fietsers kunnen zien waar het dichtstbijzijnde publieke toilet is. Ondernemers en instellingen worden aangemoedigd hun toilet publiek toegankelijk te maken.
- Natuurgebieden worden opengesteld voor fiets- en wandelrecreatie zoveel als mogelijk is zonder de natuur te verstoren.
- Er zijn digitaal en in bewegwijzering speciale routes beschikbaar voor wielrenners, mountainbikers en gravelbikes.
- De provincie zorgt dat noodzakelijke barrières zoals hekken, wildroosters en fietspontjes ook toegankelijk zijn voor bakfietsen, driewielerfietsen en duofietsen. Onnodige barrières worden verwijderd.
- Samen met de gemeente Hogeland ontwikkelt de provincie plannen voor een Groningse fietsberg op de voormalige vuilstortplaats in Usquert. De fietsberg wordt opgenomen in

speciale routes voor sportieve fietsers, zoals de Noorderrondritten-route.

Scheepvaart

De provincie draagt bij aan het versneld vervangen van binnenvaartmotoren voor duurzamere vormen van aandrijving.

Onze keuzes

- De provincie stimuleert de transitie van vrachtvervoer van de weg naar de binnenvaart, buisleidingen en via het spoor.
- De provincie stimuleert ontgassingsinstallaties voor binnenvaartschepen. Zodra het landelijk verbod op varende ontgassen ingaat, moeten voldoende ontgassingsinstallaties operationeel zijn.
- De provincie wil de druk vanuit de luchtvaart en scheepvaart op de leefomgeving maximaal gelijk houden, maar bij voorkeur verminderen. De luchtvaart en scheepvaart moeten evenals andere bedrijfstakken hun aandeel leveren in het terugbrengen van de uitstoot van CO2 en stikstof.
- De provincie stimuleert de elektrificatie van de binnenvaart en draagt bij aan pilots en subsidies voor vrachtverkeer op alternatieve energiebronnen.
- De provincie bevordert de verdere verduurzaming van de havens van Lauwersoog, Delfzijl en de Eemshaven.

- Investeer in bruggen, sluisen en kanalen om het vaarwegennetwerk (o.a. sluis Lauwersoog) robuuster te maken voor betere toegankelijkheid, een vlottere doorstroming en om wachttijden te reduceren.
- Onderhoudsniveau van vaarwegen moet hoog zijn om de vaarwegen goed toegankelijk te houden voor recreatieboten, goederenvervoer en de schepen die van de scheepswerven komen.
- De provincie zet zich in om het aantal aanvaringen van bruggen te verminderen. Verbindingen met defecte bruggen, zoals de Gerrit Krolbrug en de Paddepoelsterbrug, moeten zo snel mogelijk hersteld worden.

Luchtvaart

Onze keuzes

- Vliegveld Eelde is van economisch belang voor bedrijven in Groningen en van maatschappelijk belang voor de luchtvaartschool, donorvluchten, en de traumahelikopter. De bijdrage van de provincie moet in verhouding staan tot die belangen. Het subsidiëren van vakantievluchten is geen taak van de provincie. Instandhouding van het vliegveld is geen doel op zich.

- Als aandeelhouder van vliegveld Eelde dringt de provincie erop aan om overlast van vliegverkeer waar en wanneer mogelijk te voorkomen.

Duurzaamheid

De provincie stimuleert vervoer dat gebruik maakt van hernieuwbare brandstoffen.

Onze keuzes

- Alle P+R-terreinen, stations en grote werkgevers worden voorzien van oplaadpunten voor de elektrische fiets.
- Alle P+R-terreinen en stations krijgen oplaadpunten voor de elektrische auto.
- We zetten in op oplaadpunten in de Groningse havens voor het opladen van de elektrische bootjes.
- Door de introductie van bussen en treinen die elektrisch of op waterstof rijden, als provincie het aantal oplaadstations en waterstoftankstations uitbreiden.
- Alle nieuw te plaatsen lantaarnpalen branden op zelfopgewekte zonne-energie.
- Nieuwe provinciale wegen worden klimaatneutraal aangelegd. Bijvoorbeeld door het gebruik van milieuvriendelijker asfalt en het plaatsen van zonnepanelen in geluidswallen.

- Alle rotondes in provinciale wegen wekken zelf energie op voor verlichting en het verwarmen van het wegdek bij ijzel.
- Als aandeelhouder van Groningen Airport Eelde maken we ons sterk voor toepassing van duurzame innovaties op de luchthaven, minimaal gebruik van brandstof bij landen en taxiën en het promoten van de mogelijkheden voor CO2-compensatie bij reizigers.
- De provincie stimuleert de elektrificatie van de binnenvaart en van walstroom in binnenhavens en zeehavens om het gebruik van dieselgeneratoren in de havens overbodig te maken.

Natuurbeheer

Ons landschap is de trots van de Groningers. We voelen ons ermee verbonden, het is onze basis waar we aan en op gebouwd hebben. De grote variatie in Groninger landschap willen wij graag bewaren en versterken. Het herkenbaar houden van de verschillen tussen deze landschappen zien wij als een provinciaal belang. Natuur staat niet los van mensen. Bij het inrichten van gebieden is het belangrijk dat de inwoners worden betrokken. Agrariërs en terreinbeherende organisaties zijn de grootste natuurbeheerders.

De ChristenUnie is een voorstander van een gebiedsgerichte aanpak zoals de provincie de afgelopen jaren heeft ingezet. De aanpak van waterberging is niet alleen een noodzaak maar biedt ook mogelijkheden om natuur en landschap te versterken. Ook de opgaven van het Rijk om tot stikstofreductie te komen moet volgens de ChristenUnie tot meer natuurwaarden in Groningen leiden. Door te investeren in overgangsgebieden rond natuurgebieden wordt natuur versterkt. Dit zijn gebieden waar (extensieve) landbouw en natuur hand in hand gaan. Zo ontstaat er een sterk natuurnetwerk en meer biodiversiteit in de hele provincie. Natuurinclusieve landbouw kan een mogelijkheid zijn om de ambities op natuurterrein verder vorm te geven.

De Waddenzee is een van de meest dynamische natuurgebieden in Noordwest Europa en is UNESCO Werelderfgoed. Samen met de samenwerkingspartners in dit gebied moet de provincie de balans zoeken tussen ecologie en economie. Dat die twee belangen niet altijd tegengesteld zijn, blijkt uit de projecten in het Eems-Dollardgebied

waar dijkverhoging, het verbeteren van recreatievoorzieningen, ruimte geven aan de natuur, onderzoek naar het gebruik van baggerslib in de landbouw en het verbeteren van waterkwaliteit hand in hand gaan.

De ChristenUnie wil dat er een stevig netwerk van verbonden natuurgebieden komt. Natuurbeheerders, agrariërs en waterschappen moeten zoveel mogelijk samenwerken bij de inrichting en het beheer van natuurterreinen.

Onze keuzes

- De provincie stimuleert menselijke activiteiten als recreatie, of ondernemingen in de natuur die bijdragen aan het behoud en herstel van flora en fauna.
- De provincie stimuleert aantrekkelijke leefgebieden voor wild. Bij overlast, schade of wanneer de veiligheid in het geding is, worden verschillende manieren van wildbeheer ingezet.
- De provincie moet agrarisch natuurbeheer versterken, stimuleren en ondersteunen. De agrarische collectieven zijn verantwoordelijk voor de resultaten.
- De provincie moet regie voeren op het landschapsbeleid met als doel het karakteristieke en unieke Groninger landschap te beschermen en waar nodig te herstellen.
- De provincie zet zich in voor actieve ondersteuning van akker- en weidevogelbeheer. Waar mogelijk worden ook financiële instrumenten ingezet.

- We willen een Waddenregio die zich duurzaam ontwikkelt zowel ecologisch alsook sociaaleconomisch en toeristisch-recreatief. De verbinding tussen mensen (inwoners en toeristen) en natuur (het Wad) wordt versterkt.
- De ChristenUnie wil binnenstedelijke biodiversiteit stimuleren zoals het aanleggen van dak- en geveltuinen en meer parken en groenstroken. De provincie controleert daarop in bestemmings- en omgevingsplannen.

Leefbaarheid en sociaal beleid

De ChristenUnie staat voor een samenleving waarin we zorgen voor elkaar en iedereen tot bloei komt en zich kan ontwikkelen. De Bijbel geeft het gebod tot naastenliefde. Voor ons ligt de opdracht om te werken aan een samenleving waarin we omzien naar elkaar. Wij vinden dat er geïnvesteerd moet worden in een samenleving met samenhang. Hierbij wil de ChristenUnie zich blijven inzetten voor het bevorderen van gezonde leefstijl. Welzijn gaat niet alleen om fysieke gezondheid, maar ook om mentale gezondheid en om zingeving. We geloven in een sterke en vitale samenleving doordat mensen in verbondenheid, verantwoordelijkheid en betrokkenheid samenleven.

Op veel plaatsen tonen inwoners initiatieven om de eigen leefomgeving mooier, socialer, veiliger en meer betrokken te maken. Wat de ChristenUnie betreft moeten deze mensen nog meer ruimte krijgen om hun ideeën over leefbaarheid in de praktijk te brengen. De ChristenUnie pleit voor een substantieel bedrag voor de oprichting van nieuwe coöperaties en samenwerkingsverbanden en andersoortige initiatieven op het gebied van de leefbaarheid te stimuleren zoals: coöperaties op het gebied van wonen met zorg en land- en tuinbouw en natuur. Ook wil ChristenUnie inzetten op vertrouwen en heldere regels en voorwaarden.

Bij de meeste sociale thema's zijn de gemeenten het eerste aanspreekpunt. Maar de provincie heeft ook zeker een rol. De provincie signaleert, agendeert, ondersteunt en stimuleert en kan gemeenten bij elkaar brengen om expertise uit te wisselen. Als de provincie inzet op sociaal beleid moet dit worden gekoppeld aan verantwoordelijkheden en doelen van lagere overheden. Zo zorgen we ervoor dat het beleid van de gemeente en van de provincie elkaar aanvult, wat ten goede komt aan de samenleving als geheel.

Vitaliteit

Ieder mens is uniek en waardevol. Ieder mens telt mee en moet ook mee kunnen doen. De ChristenUnie wil dat de provincie zich blijft inzetten voor een inclusieve samenleving waarin iedereen zich gezien voelt en gelijke kansen heeft. Het moet niet uitmaken waar je bent geboren of hoe je situatie nu is. Kinderen moeten gezond en veilig op kunnen groeien en zich kunnen ontwikkelen, er moet goede en nabije zorg zijn voor iedereen. Daarnaast wil de ChristenUnie zich sterk inzetten voor de oudere doelgroep: meer dan een kwart van de Groningers is ouder dan 65 jaar. De ChristenUnie wil dat mensen oud kunnen worden in de eigen omgeving. Voorzieningen moeten toegankelijk zijn voor mensen met een beperking en ook ouderen moeten mee kunnen blijven doen, met adequate eerstelijnszorg, thuiszorg en ziekenhuiszorg op gepaste afstand.

De provincie biedt daarbij ook ruimte aan burgerinitiatieven en faciliteert deze. We zetten in op een gezonde leefomgeving en vitale dorpen, de twee pijlers van een vitaal Groningen.

Onze keuzes

- De provincie zet in op brede welvaart. Ze stelt een duidelijke visie op voor het welzijn en welbevinden van Groningers. Vanuit deze visie stelt de provincie elke vier jaar een sociale agenda op met aandacht voor gelijke kansen, armoedebestrijding, participatie van jong en oud, mensen met een beperking, vrijwilligers en (jonge) mantelzorgers en asielzoekers.
- De provincie ondersteunt initiatieven die de sociale cohesie versterken, zoals bijvoorbeeld de dorpsondersteuner en de inzet van zorg- en andere coöperaties op het gebied van leefbaarheid.

- De provincie ondersteunt vrijwilligersorganisaties en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. Ook biedt zij een financiële bijdrage voor projecten voor vrijwilligers.
- De provincie is een toegankelijke organisatie, fysiek en digitaal. Dat betekent dat haar gebouwen goed toegankelijk zijn, het personeelsbeleid aandacht geeft aan toegankelijkheid en de website van de provincie en aan haar gelieerde organisaties goed toegankelijk zijn. Daarnaast organiseert de provincie jaarlijks de Week van de Toegankelijkheid.
- De provincie ondersteunt initiatieven uit de samenleving tot het oprichten van (identiteitsgebonden) hospices en huizen voor specifieke groepen zoals jongeren, ouderen en alleengaanden.
- Het gebrek aan opvangplekken in het aanmeldcentrum in Ter Apel zorgt voor schrijnende situaties. Zowel voor vluchtelingen als voor Groningers is het belangrijk dat er voldoende en goede opvangplekken zijn door heel Nederland. Veel Groningse gemeenten dragen boven hun kunnen bij. De provincie pakt een actieve rol om gemeenten en organisaties met menskracht en geld ondersteunen. Daarnaast zorgt de provincie voor het behoud van de goede onderlinge verhoudingen bij het verdelen van vluchtelingen over Groningen. Bij het Rijk dringt de provincie aan op een tweede aanmeldcentrum buiten Groningen en een verdeling van opvangplekken waarin elke gemeente verantwoordelijkheid moet nemen.

Zorg

Voor de leefbaarheid van het platteland is bereikbaarheid van voorzieningen een basisvoorwaarde. Maar voorzieningen worden vaak juist gecentraliseerd. Vooral de beschikbaarheid en bereikbaarheid van zorg in de provincie staat steeds meer onder druk. Huisartsvoorzieningen verdwijnen uit dorpen en mensen moeten ver reizen voor de juiste zorg in gecentraliseerde ziekenhuizen. In een klein land als Nederland moet zorg voor iedereen bereikbaar zijn, ook in dunbevolkte gebieden. De ChristenUnie wil dat de provincie met gemeenten de noodklok luidt: het Rijk en de Europese Unie moeten extra geld beschikbaar stellen om zorg beschikbaar te houden in krimpregio's. Nieuwe en innovatieve initiatieven kunnen bijdragen aan betaalbare oplossingen.

Onze keuzes

- De provincie zet in op meer gezonde levensjaren van haar inwoners. Vooral de gezondheid van inwoners van Noord- en Oost-Groningen blijft achter bij de rest van de provincie en van Nederland. De aardbevingsproblematiek speelt hier zeker een rol bij.
- De provincie wil gezondheid aanpakken samen met gemeenten in integraal beleid.
- De provincie stimuleert voldoende spreiding van zorgvoorzieningen en bereikbaarheid van zorg, zowel de acute als de planbare zorg.
- De provincie zet zich in voor voldoende ziekenhuiszorg in de regio. En als dit niet aanwezig is zet de provincie zich in voor voorzieningen die het mogelijk maken patiënten in hun eigen omgeving te behandelen of spoedeisende hulp te bieden.

- De provincie doet alles wat in haar macht ligt om de afdeling kinderhartchirurgie in Groningen te behouden. Deze zorg is onmisbaar voor vele inwoners.
- De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er in elk dorp vanaf 2100 inwoners een eigen (apotheehoudende) huisartsenpraktijk is.
- De provincie investeert in een aantrekkelijke leefomgeving voor huisartsen en medisch specialisten.
- De provincie stimuleert onderzoek naar innovatieve concepten zoals gezondheidshuizen en kavelzorg

Armoede

De afgelopen jaren is de armoede toegenomen. In de provincie Groningen als geheel ligt het aandeel huishoudens dat van een laag inkomen moet rondkomen boven het landelijk gemiddelde. Door de snel gestegen energieprijzen en de hoge inflatie zijn de problemen voor een grote groep inwoners enorm gestegen. De ChristenUnie vindt dat de provincie gemeenten moet ondersteunen in de armoedebestrijding en in haar beleid er rekening mee moet houden dat een deel van de Groningers structureel (te) weinig middelen heeft. Ook moet sociale uitsluiting worden bestreden.

Onze keuzes

- De provincie ondersteunt zelfhulporganisaties, bijvoorbeeld Stichting Leergeld, Stichting Present, het Leger des Heils, Kledingbank Maxima en Voedselbanken.
- De provincie ondersteunt onderzoek naar generatiearmoede en de gevolgen daarvan door de Rijksuniversiteit Groningen in opdracht van de Alliantie van Kracht.
- De provincie komt samen met gemeenten met een plan om energiearmoede en -ongelijkheid te bestrijden. De energietransitie vergroot de ongelijkheid immers.
- Via leefbaarheidsbudgetten financiert de provincie creatieve manieren om de lasten van inwoners te verminderen.

Sport en Bewegen

De ChristenUnie vindt het belangrijk dat sport bereikbaar is voor alle Groningers. Sport is belangrijk voor onze gezondheid én voor ontmoeting en verbinding. Iedereen kan aan sport doen: ongeacht inkomen, leeftijd en gezondheid. Sport helpt om mensen (weer) in beweging te krijgen, te participeren, met anderen plezier te maken en respectvol met elkaar te leren omgaan. Sport is niet primair een provinciale kerntaak, de provincie kan een stimulerende en faciliterende rol hebben en samen optrekken met gemeenten.

De ChristenUnie vraagt in het bijzonder aandacht voor Groningers voor wie bewegen niet vanzelfsprekend is zoals mensen met een beperking of psychiatrische problematiek, chronisch zieken en ouderen. Ook vragen we aandacht voor de jeugd op school. De ChristenUnie wil een kwantitatieve en kwalitatieve impuls geven aan sport en bewegen op deze scholen, door het aanbieden van extra lessen bewegingsonderwijs door een vakdocent en de mogelijkheid om na schooltijd extra beweeg lessen te kunnen volgen. In Groningen is de afstand tot een sportclub niet de enige uitdaging. Met de stijgende energieprijzen staan veel clubs en gemeenten onder grote financiële druk. Zolang er geen goede regelingen vanuit de Rijksoverheid zijn, moet de provincie voorkomen dat dorpshuizen vanwege de energieprijzen moeten sluiten. Het is de vraag hoeveel faciliteiten zoals zwembaden er open kunnen blijven. Veel ouders zijn niet meer in staat om sport te betalen voor hun kinderen. Ook hier ligt een taak voor de provincie.

Onze keuzes

- De provincie stimuleert en faciliteert projecten die het bewegen stimuleren voor mensen in de provincie Groningen met een lichamelijke beperking of met een chronische ziekte die het bewegen beperkt, zoals inwoners met hersenletsel, spierziekten, orthopedische problematiek (nieuwe heup, nieuwe knie), diabetes, hart- en vaatziekten.
- De provincie faciliteert en ondersteunt projecten die het mogelijk maken dat de jeugd op de basisschool meer gaat bewegen.
- De provincie ondersteunt de aanleg en het onderhoud van groene schoolpleinen en speelnatuur.
- De provincie ondersteunt gemeenten in hun taak op het gebied van het stimuleren van sporten en bewegen in de openbare ruimte.
- De provincie stimuleert een gezonde leefstijl en moedigt ook eigen initiatieven van inwoners aan via diverse subsidieregelingen onder het Gronings Provinciaal Beweegakkoord.

Water

Water is van levensbelang voor mensen, dieren en planten. Een teveel of een tekort aan water vormt al snel een bedreiging. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we onze provincie zo inrichten dat waterveiligheid en de beschikbaarheid van water ook op de lange termijn gewaarborgd zijn.

De afgelopen jaren hebben we ervaren wat de gevolgen zijn van weersextremen zoals langdurige droogte of extreme neerslag. De verwachting is dat dit soort extremen vaker zullen gaan plaatsvinden. Dit heeft gevolgen voor de natuur, de landbouw, scheepvaart en de beschikbaarheid van drinkwater. De provincie moet zich samen met de waterschappen en gemeenten voorbereiden op deze extremen.

Onze keuzes

- De provincie neemt regie in welk gebruik van de bodem passend is en werkt daarbij samen met de waterschappen voor een passend waterpeil.
- Bij de komst van nieuwe woonwijken en industrieterreinen is het op lange termijn kunnen garanderen van waterveiligheid en voldoende beschikbaarheid van water voorwaardelijk.
- De provincie werkt met waterschappen en gemeenten aan het langer vasthouden van water in de eigen regio. Nieuwe waterbergingen worden waar mogelijk gecombineerd met nieuwe natuur of recreatiegebieden
- Door te blijven investeren in de aanleg van natuurlijke klimaatbuffers draagt de provincie bij aan een robuuste natuur, zodat we in toekomstige situaties beter bestand zijn tegen weersextremen.
- De provincie moet zorgen dat verdroging van veen- en zandgronden niet verder doorzet en besluiten welk gebruik van de grond daarbij passend is.
- De provincie pakt verzilting aan door waterbeheermaatregelen en gewassenteelt die de verzilting tegengaan. Gronings onderzoek naar gewassen die gedijen in zilte omgevingen wordt ondersteund.
- Om voor drinkwater minder afhankelijk te worden van oppervlaktewater, moeten meer bronnen van drinkwater worden gevonden. Bijvoorbeeld door plekken te vinden waar nieuwe grondwaterputten kunnen worden geslagen.
- Industriële bedrijven worden gestimuleerd om voor koeling en chemische processen minder water te gebruiken dat ook als drinkwater gebruikt kan worden. Een mooi voorbeeld is het overschakelen naar opgewerkt oppervlaktewater.
- De provincie ondersteunt gemeentelijke projecten waarbij inwoners worden aangemoedigd regenwater op te vangen en bestrating in hun tuinen te verminderen.

- De provincie moet de komende jaren verder werken aan de waterkwaliteit en verontreiniging van oppervlaktewater en grondwater door bijvoorbeeld mest en medicijnresten voorkomen.
- De provincie stelt duidelijke regels en normen op om in tijden van droogte de waterschappen te laten zorgen voor voldoende aanvoer van zoet water. Vooraf moet duidelijk zijn hoe belangen van drinkwaterveiligheid, natuur, landbouw en industrie afgewogen worden.

Visserij en scheepsbouw

Net zoals de oogst van het land zorgt voor onze voeding, is ook de zee een belangrijke bron van voeding. De ChristenUnie gelooft dat we uit de zee als voedingsbron mogen putten als we haar niet uitputten en zorgen dat ook de generaties na ons kunnen profiteren van een rijk zeeleven. Vissers hebben een mooi en belangrijk vak. Het is belangrijk dat ook in Groningen vissers hun boterham kunnen blijven verdienen.

De visserij heeft de havens van Lauwersoog en Zoutkamp gevormd. Maar door hoge brandstofkosten, het verdwijnen van beschikbare visgronden, en door strenge regelgeving is de toekomst van de visserij in Nederland onzeker. Naast de visserij vindt in Groningen hoogwaardige scheepsbouw plaats waar zowel voor de visserij, logistiek en offshore-industrie.

Beide sectoren zijn blijvend van belang voor Groningen. De provincie kan bepalend zijn voor de toekomst van deze sectoren door de omschakeling naar duurzame verdienmodellen en innovaties mogelijk te maken.

Onze keuzes

- De provincie spant zich op nationaal en internationaal vlak in voor een toekomstperspectief voor de Groningse visserijvloot. Dat perspectief moet duidelijkheid geven aan de huidige en nieuwe generatie vissers.
- De provincie zorgt dat Rijkswaterstaat de toegang tot de Groningse zeehavens op peil houdt. Vaargeulen zoals het Westgat bij Schiermonnikoog moeten tijdig worden gebaggerd.
- De provincie zet zich ervoor in dat de Groningse visserij en scheepsbouw profiteert van de innovaties in deze sectoren. Waterstof als brandstof in de scheepvaart is een voorbeeld van zo'n innovatie.
- De provincie ondersteunt vissers die de overstap willen maken naar duurzame kweekvisserij.